A' gouini évkamati biztosságjavaslat' megvizsgálásával megbízott választmány apr. 2kán utolszor ült össze, hogy referensének *Passy* Antal urnak előterjesztését meghallgassa. Javaslatainak, mellyekben a' választmány egyhangúlag megegyezett, főtartalma imez: A' pénzügyminister meghatalmazva, a' nagy könyvbe beírt, 5 pétnyi évkamatok' helyébe 4 és 30 cent. kamatot 100tól helyezni. — Az 5 petes évpénzek' tulajdonosainak szabadságukban áll az öt petes névszerinti tőke' visszafizetése és az ezen időnek lefolyta után 5 évig visszatérő évkamatokká fordítás között választani. Az 5 petek' tulajdonosai hat év alatt ugyanazon bevételt megtarthatják; de ezen időnek lefolyta után minden 5 petes franktól egy frank lehuzást kell szenvedniök. — A' pénzügyminister a' legközelebbi ülés' megnyitására következendő két hónapban a' törvény' végrehajtásáról számot fog adni.

Azon titkos okok közt, mellyek a' ministeriumot az afrikai rendkivüli hitelezések' biztosságától kivánt oklevelek' előterjesztésében akadályozzák, a' legfőbb, mint mondják, *Valée* marsal' levelezése, ki az ezelőtti regensségnek mind telepitési mind gyarmatosiási rendszerét egészen elemzi. Különösen gyalázza a' marsal a' tafnai frigykötést, mellyalattelyzetünk Afrikában még súlyosbbá tétetett; kinyilatkoztatja, hogy az egyetlen mód, e' vésztelje egyezkedés' következésit enyhíti, a' gyarmatnak Franciaországgal egybekötése, 's e' demonstrationak nagy hatalomkifejtés 's további módok általi gyámolitása, mellyek azon szigoru szándékot tüntetendik ki, hogy azt meg akarjuk tartani. Sőt azt is mondják, hogy a' marsal azon nézetet fejezé ki, miszerint jobb volna Algierral egészen felhagyni, mint azon hamis uton, melly eddig követtetett, megmaradni. *(Messager.)*

A' *Journal des Débats* ezeket irja Algierből, mart. 24dikéről: „A' legközelebbi hét' első napjaiban mozduland el innen *Rulhière* general, hogy a' tafnai egyesség által birtokunkba jutott *Belida* és *Koleah* városokat elfoglalja. Ezen elfoglalás eleinte egészen katonai lesz, a' polgári tisztviselők' tömege nélkül, kik az araboknak olly nagy felelmet okoznak. — Oran városa egészen europai tekintetet nyert; az ottani szinház teljes munkassággal vagyon; spanyol és francia szinészek lépnek föl rajta; minden előadás egy spanyol és egy francia darabból áll. A' *Chasseurs d' Afrique*' második ezredének altisztei néha mutatványokat adnak a' szinésztársaság' hasznára."

Egy telegrafi tudósítás *Toulon*ból april. 2dikáról már *Koleah*' elfoglaltatását jelenti. *Valée* marsal Algierből mart. 29dikéről irja a' hadministerhez; „Koleaht 26dikán szálltuk meg. A' lakosok előmbe jöttek, 's én a' város' főnökeit azon tisztségekben, mellyekkel felruházva voltak, megerősitém. Egy 4 ászlóalból, 4 ágyuból és 50 lóból álló tábor..." (Az éj miatt félbeszakasztatott).

Páris, april. 3.

A' *Constitutionnel* egy kellemes meglepetésről értesit, mellyet *Sándor* herczegnének királyi atyja készite. Midőn a' herczegné, Németországból visszatervén, a' tuileriákbani szobáiba lépe, előtőszázlán egy uj ékszerládikát talált, 's ebben meglepő hasonlatossággal mindazon drágságokat, mellyeket Gothában tüz által elveszte; az egésznek értéke 1,200,000 fr. E' mellett feküdt ugyanazon égésnél hamuvá lett albumának lehetőleg hiv másolata, a' fővárosi első művészei által ujonnan megtöltetve azon képekkel, mellyek a' régit élesiték, és egy ládika 200,000 frankkal aranyban volt az ajándék' kiegészitője.

Spanyolország.

Madrid, mart. 24.

A' követkamarában tegnapelőtt és tegnap a' külügyek' ministeriumának költségei felett tanácskoztak. A' választmány által ez 8,841,200 realban állapittatott meg. Ez összegből $1\frac{1}{2}$ millio az amerikai köztársaságoknál felállitandó követségi állomásokra, 1,040,000 real azon esetre, hahogy lehetséges volna a' keleti szárazföldi hatalmasságokkal diplomatai, viszonyokba állani, rendeltetett. Szinte bizonyos már most, hogy munkás pénzügyministerünk, *Mon* ur, uj kölcsönre lépett valamelly párisi házzal. Ma terjesztett elő a' kövekamarának egy erre vonatkozó törvényjavaslatot, mellyből e' kölcsön' lényeges föltételei láthatók. A' törvényjavaslat igy szól: „A' kormány felhatalmazva 500 millionyi real kölcsönt valóságos értéke szerint fölvenni, melly kizárólag a' tábor' és hajósereg' szükségeire fordittatik. A' kormány felhatalmazva a' kamatok' fizetésére 's e' kölcsön' elenyesztetésére *Almada*' bigany- és *Linares*' kobalt- 's ónbányái' tiszta jövedelmét 's a' felsziget' 's a' hozzá közelfekvő szigetek' jövedelmét legnagyobb részét mindaddig használni, mig az adósság leróva nincs. Hahogy a' hiánybányáknak netalán korábbi egyezségekre nézve, vagy a' cortes' korábbi vegzései által nehezségek fordulnának elő, a' kormány kiegyenlitési módokra fel van hatalmazva. Szinte felhatalmaztatik a' (korábbi) külföldi kölcsönök' kamatjait 1841. jan. 1jig tőkevé alkotni 's azután ezek' fizetését tizenketted-részekben megkezdeni. A' kormány e' jelen felhatalmazással teendő eléseröl a' cortest tudósitni fogja." — A' hadi tudósitások mindenfelöl komorak.

Madridból mart. 25kei levelek irják: „A' meghasonlás regens-királynak és sógora don *Francisco de Paula* infans es ennek hitvese közöt mindinkább elhatározottabb lesz. Az infans legközelebb királyi engedelmet kért magának egy fürdői utazásra Cornujába vagy Cadixba, de mivel tartának tőle, hogy ez utját magának a' tartományokban párthivek' szerzésére használhatná, feleletül nyerte, hogy utazhat, de csak az országon kivül. — Don Basilio *Garcia* szándékkal van Puente del Arzobispo-nál (Toledo' és Estremadura' határszélein) az *Ebron* alkelni, hogy ott az éjszakról előnyomuló expeditioval egyesüljön. *Flinter* general öt gatolni iparkodik.

Madrid, mart. 26.

Manchának uj hőse, *Flinter* general, mint épen most halljuk, elbocsáttatását kérte 's megkapta. *Pardinjas* ma menend el innen, hogy a' parancsnokságot valamennyi manchai csapat felett átvegye. Félnek, hogy don *Basilio*nak a' Tajon át az elszökhetés sükerülni fog.

Németország.

Berlin, mart. 23.

Bizonyosan érdekes a' közönségre nézve ő excja *Rochow* minister urnak több elbingi polgárhoz, ezeknek a' hét göttingai professorhoz intézett üdvözlését illetőleg irt következő levele. Igy hangzik: „A' mult hónap' 30-dikáról, azon beadásra, mellyel nekem önök az *Albrecht* tanácsnok és professorhoz intézett és' több elbingi polgár által aláirt feliratot átadták, ezennel tudtokra adom önöknek, hogy az engem neheztelő megtüközéssel tőlte be. Ha fölteszem is, hogy csak lelkiismereti kétségek voltak, mellyek Albrecht professort arra birták, hogy a' tőle kivánt eskütt helytelennek tartá, olly távol vagyok mégis attól, hogy ezáltal Albrecht' és göttingai tisztársainak ő fels. a' hannoverai király' tette elleni nyilatkozásában kimondott megitelését igazolva vagy csak kimentve is találjam, hogy azt inkább épen olly meggondolatlan tafnai feddendő 's a' honi törvények szerint még büntetésre méltó merészségnek tartom. Az üdvözlés' aláirottai tehát ugyanazon szemrehányást méltán vonják magokra, midőn ama' nyilatkozást helyeslik és dicsérik 's ezáltal a' szemrehányás' okait magokévá teszik. Illik az alattvalóhoz, királya 's ura iránt köteles engedelmességgel viseltetni 's a' neki adott parancsok' teljesitésénél azon feleléssegen megnyugodnia, mellyet az Istentől rendelt felsőség magára vállal, 's nem illik hozzá, a' statusfő' cselekedeteit korlátolt belátásához mérnie, 's önlátt gőgjében annak törvényszerüsége felett nyilványos megitélést követelnie. Ez okból nagyon sajnálatos tévedésnek kell neveznem, midőn az üdvözlés' aláiróí a' göttingai professorok' magaviseletében a' törvényszerü rend' védelmét, az önkény elleni ellenállást vélték megismérni, mig illetlen fölházadást, vakmerő cselekményt kellett volna benne észrevenniök. De még sajnálandóbb tévedés' hibájába estek önök, midőn azon hiedelmet táplálják, hogy az illy érzelmekben 's nézetekben minden jó polgár és törvényszerető porosz osztakozik. Ez, hála Istennek! olly kevessé igaz, hogy meg lehetek győződve, miszerint még nagy többség komolyan kárhoztatandja önök' lépéseit, és sajnalkozni fog, hogy az üdvözlés' hivatlan kohitóinak tévedése által Elbing városának jó és hazafiúi gondolkozásmódja ganyuba jövend. Önökre bizom, e' nyilatkozásomat az üdvözlés' aláiróival tudatni. Berlin, januar. 15kén 1838. *Rochow*, a' belügyek' és rendőrség' ministere."

Berlin, april. 3.

Posenből érkezett hirek szerint a' gneseni és poseni érsek ellen kezdett bánásmód lényegesen különbözik attól, melly a' kölni érseket hivatalaljárásitól felfüggeszté. Azon hir, hogy az első már, mint némelyek állták, Gloganba, 's mint mások tudni akarák, Grandensbe elvitetett, egészen alaptalan. Sőt inkább az érsek, ámbár szoros felvigyázat alatt, mostannág megyéjében marad, hol a' pört már folyamatba hozták ellene.

Aachen, mart. 30.

Ma tudósitnak Brüsselből, hogy *Spinelli*, az ottani pápai követ, megvallá, hogy valóban ő adta ki azon *Hüsgen*' böjtrendét illető ismeretes körlevelet, melly *Bommel* püspöknek Lütichben küldetett, 's onnan több leiratban és lenyomatban a' legbuzgóbb módon terjesztetett szét honunkban. A' körlevel' iratpéldányai, mint mondják, saját kezével voltak aláirva. Nem sokára olvasandunk a' belga hirlapokban is egy körlevelet a' mechelni érsektől, mellyben magát a' rajnai vidékek' lelkészeinek mint Rómától kinevezett időközi érseköket vagy érsekségi helyettesőket hirdetendi, 's hogy csak neki kell engedelmeskedniök. Bizonyosnak mondják, hogy Rómától egy illy brevét kapott.

Törökország.

Konstantinápoly, mart. 7.

Az arsenalban folyvást készületek tétetnek, és bizonyosnak hiszik, hogy a' kapudan basa aprilis' 1sején Syria' felé hajózand. Ibrahim basa, mint mondják, halálos beteg. Bár mint legyen ez, a' porta komolyan készül egy váratlan történet' elebe Syriában vagy Egyiptomban. A' seriasker Hafiz basának taurusi hadi szállásáról jött legujabb hirek szerint a' lázadások Syriában folyvást tartanak 's eddig, mint hire van, a' holt tengerig terjedtek. A' drúzok és Siras' lakosi frigyesek. Mindezek után világos, hogy a' porta az előterjesztett lefegyverzési kérdésre nézve kedvező változást fog érni. — A' kereskedés-tariffa iránti alkudozások az idegen ministerekkel ismét, 's pedig ez utóbbiak' és a' frank kereskedőkar' részéről akadályokra találtak, bárha *Reszid* basa hajlandónak nyilatkozott is a' közel bevégzésre. Sajnálni kell, hogy e' kérdésre nézve olly sok érdek jön egymással összeütközésbe. — Az angol kereskedők *Ponsonby* lordnak tervet adtak által, melly szerint a' Bosporus' bejárásánál két világitótornyot részvények' utján építnének, miért 10 évig valamennyi hajónak betérti váma nekik járna. A' nemes lord közlé ez ajánlatot Resid basával, de azt sejthetni, hogy az orosz ügyivő kifogásokat teend ellene.

A' legujabb tudósitások Konstantinápolyból mart. 28-dikáról jelentik: „Egyike a' legnyomosabb reformoknak, mellyek *Mahmud* szultán' uralkodása alatt keletkeztek, kétségkivül az e' monarcha által alapitott statustanács, Schnurai-Adlie. A' nagyuri rendelet ez intézmény iránt f. hó. 24-dikén hirdettetett ki, 's ugyanazon nap' az ország' valamennyi basája és nagyai összegyűltek a' régi serailban, hogy a' Chirkai-Scherisre (a' profeta' köpönyegére) az uj intézkedés' okozitából letegyék hűség-eskűjöket, melly ünnepély hasonlókép peldanélküli. A' statustanács' elnökévé az ismérctes eddigi seriasker *Chosrew* basa 's tagjaivá több basa, minister és ulema választattak, kik közt *Daud* basa, *Esad* basa, *Emin* basa, *Zade Kadri* bey, *Tserkeszli Mehmed* efendi 's a' magas porta' néhány ministerei említtetnek. A' dunagőzhajózási társaságnak „*Stamboul*" 180 lóerejű nagy és pompás gőzöse, mellynek rendeltetése, Konstantinápoly és Smyrna közt a' közlekedést fentartani, 25-dikén ide érkezett 's más nap tovább haladott ez utóbbi kikötőbe.

Magyar hirlapok' heti szemléje.

April. 2. — 8.

Miképen *nem* kell időjárási tudósitásokat irni, azt látjuk a' *Jelenkor*' 28dik számának egyik czikkelyéből, melly ekkép szól: „Pál' fordulása megsokalván a' gyakor 's többnyire viharos havazást, langyos időt 's meleg esőzést szüle, 's majd két hétig hatalmasul olvasztá a' sok havat; *Dorottya* nem türhetvén *Pál* kicsapongását, zúzos fagyással köszönt be; azonban rövid idő mulva megtörte társának hatalmát *Apollónia*. *Eulália* irigyelvén azon dicséreteket, mellyekkel számtalan gazda halmozni kezdé *Apollóniát*, viharos havazást idézett elő, *Agab* és *Bálint* által olly mértékben folytatandót, hogy ember 's állat épületekbe vonult menedékül. *Juliana* 's *Eleonóra* dermesztő fagygyal öregbiték ezek' kegyetlen munkáját. *Péter*, székét elfoglalván, megszánó a' mult évekbeli drága teleltetések miatt igen eiszegényült gazdákat 's az engedelmes *Mátyást* felszólitá, törné meg a' zordon télhez esküdt hősök' erejét 's idézné elő a' kellemes tavaszt. *Mátyás*' munkáját havazással próbálta gátolni *Tamás*, de hasztalanul, mert hava a' régivel együtt elveszett." — Az illyenekre, mind az' izlés', mind az okoskodás' világában, csak ezt lehet mondanunk: *Sapientia prima est, stultitia caruisse.*

A' *M. Szion* berekeszti értekezését „a' gondviselés' nyilatkozásáról az ember' életében", 's egy pár szót mond „az ünnepek' jótékony hatásáról." Egy sajtó- 's egy stylisticai hibát (a' 27dik számban), mivel igen közel állanak egymáshoz, nem lehet elhallgatnunk; az első *papirvir* „pouvoir" helyett, a' második *de sajátilag sintért kiáltnak a' pápának* „de valóban mit sem törődnek a' pápával" helyett. Jó fordität csak gyakorlott kezektől kell várni. —

Az *Athenaeum*ban *Warga* János „philosophiai nézetek" fő czím alatt legelőszőr is a' „társasági alkuról" kezd értekezni. Egy *hegeli* bevezetés után imigy okoskodik az iró: „Személyek' egyesülése, valódi értelemben, szabadság nélkül nem gondolható. (?) A' személyek' egyesülése egyedül csak lelkileg történhetik. (?) A' lelkileg és szabadon egyesülő személyek' eszméjéből nem emelkedhetik más czél, mint a' köz jóllét. (?) Igy lesz a' társaság, szabad személyeknek lehető jóllét' tekintetéből egyesülése. (?) Ezen eszmék magokban foglalják azt, hogy szabad személyek egyesülnek, és igy eszmei, de azért valódi szabad köz akaratot alkotnak, melly minden társasági tag' lehető jóllétére tartozik irányozni." — Mindez, a' következőkkel együtt nem csak *demonstrandum*, hanem egyszersmind olly homályos és izlelhetetlen, millyet mi *Warga* Jánosnak, ki már világost és közhasznót is irt, tolláról nem vártunk volna. Ha nem akarnánk olly igen-igen tudósoknak láttatni, talán többet hatnánk. — Utóbb *Vörösmarty*nak „Erdődy bán" [czimű uj szomorujátékából közöltetnek töredékek. Ha szabad e' töredékből az egészre huznunk következtetést, mi abban a' német eszmélkedést és érzelgést a' francia legujabb romanticismus' iszonyaival látjuk párositva. Vörösmarty ur, a' *Figyelmező*' tanusága szerint, ez utóbbi időben Shakespearrel foglalkozott; annak *Julius-Caesar*ját leforditotta. Fel valánk tehát némileg hatalmazva, hogy ujabb dramáiban shakespeari „embereket" várjunk, hájoló idealnagyságukkal és szépségökkel, mennyiben t. i. ez V. ur' költői individualitása mellett lehető. Azonban, ugy látszik, végtére is meg fog valósulni, mit publicumunk már régóta sejt vagy tud, hogy t. i. V. ur, ki költészetünk' eddigi kifejlettségéhez képest tagadhatatlanúl *nagy* az eposban és lyrában, nem több mint *középszerü* a' dramában. 'S ez csupán azt mutatja, hogy a' költészetben, mint minden egyébben, hiba valaki igen szép 's igen nagy tehetséggel a' nélkül, hogy a' legszebbet 's legnagyobbat elérhetné. — A' 27dik számban statisticai vázlatok foglaltatnak *Ujrárositól* (bihetőleg álnév, de miért?) 's egy novella kezdetik meg *Tóth* Lőrincztől. — Eszünkbe jut itt az általunk multkor nem emlitett 25dik számból „az alarcs", árnyrajz *Laube* után *Kazinczy* Gábortól. Laube, mint tudjuk, a' francziáskodó „fiatal Németország" egyik literatorhőse és rosz poeta. Kazinczy Gábor' literatori irányzatát meglehetősen festik ezen általa kitüzött czimek: *Tatár novellák. Balzac. Le roi s' amuse. Laube.* Az Athenaeum, mint tudjuk, a' *Le roi s' amuse*hól mutatványokat közlend. Oh *Triboulet!*

A' *Figyelmezőben* legelől a' következő munka biráltatik: „Tapasztalati természettudomány (Physica.) Tacharner Boldog-

ból (Felix) fordítva *Bugát* Pál által. II. kötet." Két fontos kérdés kerül itt elő, ugymond a' recensens. „Először, volt e nekünk szükségünk illy könyvre? 's azután, melly sikerrel járt el a' fordító e' könyv' magyarra tételében?" Az elsőre a' bíráló igen természetesen imigy felel: „Rec. bátran mondhatja, hogy illy könyvre igen nagy szükségünk volt". „De a' második kérdésre — ugymond — melly a' fordító *nyelvét* illeti, hajosabb a' felelet". — Meghiszem, hogy hajosabb, drága rec. ur, mert az illy ujdonuj theoria szerint készült ujdonuj múszavak: ázharcsa (ebből *ázi*(k), *bar*(om) és *csa*(cse) = Infusionsthierchen); bükölö (ebből *bök* és *ölö*, mivel t. i. a' *skorpia*, mellyet e' csodaszó jelenteni akar, farkával *bök* és *ölö*); deléj (azaz *magnes*, mert ez, ugymond a' fordító szófaragó, egyik sarkával *delnek*, a' másikkal *éjszaknak* fordul); esettehatlat, azaz *analogia*; forkör, azaz *Wendekreis*; imám, azaz *Indifferenz*; tapal, azaz *Nadir*; pal, azaz *spathum*; rán, azaz *Compass* 'stb. 'stb., mindezek olly nehéz és keserű pilulák, mellyeket, noha azok doctor *Bugát* Pál' saját kezeiből és gyárából kerültek, a' magyar olvasó közönség' gyomra soha, de soha sem fog megemészteni; 's azért mi a' derék, szelíd recensenstől csupán csak azt kérdjük: lehet e egy illy, azaz *igy irt*, magyar munkáról tiszta meggyőződéssel azt mondani, hogy nekünk *illy könyvre* igen nagy szükségünk volt? hiszen maga megvallja a' recensens, hogy „legnagyobb dicséretet arattak, nem kik a' nyelvet eredeti's egyedül észszerinti, de talán soha meg nem közelitendő rendszerére 's egységére törekedtek visszavinni, hanem, kik uj fogalmak' kitételében azokat választották, mellyek a' nyelv' egyes szokásaival leginkább egyezének meg."—

A' *Természet*' legelső két számát a' barátság' és rokonérzelem' legszívesebb szavaival üdvözöljük. A' fölap, mint illik, szakszerű és tartalmas értekezésekkel teive. Adná az ég, hogy előfizetői' száma Kunoss urnak megengedné, a' természeti tárgyak' ábrázolatát *szenezett és finom* nyomatokban adni, mialtal e' nemes folyóirat magát a' föbb rendű fiatalság' és nőnem' körein a kétségkívül bevezetné. A' szépliteraturai részben *Kunoss* ur' Bányaszdalát 's *Garay* és *Kunoss*' Virágnyelvét nem lehet magasztalás nélkül emlitenünk. Azonban a' magyar „literaturai világ" áttekintésében őrizkedjék a' kiadó a' tulságoktól 's nevetséges félszegségektől. Illyen például, mit a' 2dik számban *Borsos* ur *Szalay* Lászlóról mond: „Nem mindenkinek adaték, olly *óriás-ifjudan* léphetni föl a' közöség előtt, mint *Szalaynak*, kinek versciben mindenütt a' költői *ösanyag* látható, ámbár néha *szülemlési burokkal* 's nem eléggé simított alakban 'stb." Ha mégis illyesmit Borsos ur báró *Eötvös* Józsefről mondott volna; de mi Szalay László illeti, ettől ugyan „Bimbó"-itől kezdve „Katt"-jáig költői *ifjuságot*, még pedig igen *éretten ifjuságot* tapasztaltunk ugyan, de *óriásságot*, mennyiben t. i. e' szó „nagyságot" akar jelenteni, mind e' mai napigsoha és semmi tekintethen senki sem tapasztalt.

Az *Ismertető* többh jó között igen czél- és korszerű észrevételeket közöl „a' földesurnak saját (falusi) jószágái lakásáról 's öngazdálkodásáról." — Dr. *Balogh* József*e*, a' hókotróra 's a' nevetés' fejtegetőjére, mihelyt idő és fontosabb tárgyak engedendik, visszatérendünk.

A' *Rajzolatokból* kiemeljük ezeket: „Mult hónap (mart.) 31dikén, alkonyati 6 — 7 óra kőzt a' két főváros összekapcsoló hid elkészülvén, részint a' közlekedésre váró sokaság, részint számtalan kivánesiak lepték el a' két partot, különösen a' pestit. A' hid a' fenjelelt időtájban megnyittatott, 's legelőször *István* főherczeg indult udvari kiséretével Budáról Pestre. A' nagylelkű ifjú főherczeg már a' budai parton harsány éljenkiáltással fogadtaték; de alig juta Pest' partjaihoz az a' nép, az a' szinlést nem ismerő, háladatos és szerető nép 's annak minden osztálya, melly a' pesti partokat ellepé, öt, a' dicsően uralkodó Háznak e' dicső sarjadékát, ki a' veszedelem' napjaiban valódi ügyszaztaló angyala volt e' népnek, a' legszivesebb, hoszas, harsány éljenkiáltásokkal üdvözlé."

A' *Regélő Holéczy* és *Galeiczy* magyar irók' kimalasat jelenti. Amaz a' magyar literatura' történeteiben helyet érdemel. —A' *Honmüvészből* értjük ezeket: „Pesti magyar szinháznak megnyitása husvétutánra halasztatott. *Schodelné* asszony nehány hétre külföldre utazott. Szinészeink *Vörösmartynak* uj szomorujátékára: „Erdődy bán", 's ujonan kidolgozott „Béla" futása" énekes-, „Vesta- szűz" „Don Juan" 's a „Párisi vizhordó" daljátékokra készülnek.

A' *Társalkodó* botránkoztató adatokat közöl a' miskolczi reformatum lycaum' jelen állapotjáról. A' többi között kijelentjük ezeket: „Hogyan is tanulnának (a' nevendékek) olly professoroktól, kik azt is bajjal tudják irás vagy könyv nélkül praelegalni, mit huzamos évekig tanitának már? 's mi több, mégollyan is van, ki tanitványi előtt *elakad*, meg pedig *könyvben* akad el, ugy hogy alig tud kigazolni; azaz tisztan maga sem érti, a' mit tanitani akarna. Mikép tudna már illyen ember magyarázni? Az lehetlenség. Itélje meg a' részrehajlatlan közöség."—

A' *Hasznos Mulatságok* ürcsek. — A' *Nemzeti Társalkodóban* berekeszti *Kemény* Zsigmond értekezését a' mohacsi vesszedelem' okairól. — A' *Vasárnapi Ujság* a' budapesti árudás' leirásával van telve a' Jelenkor után; a' *Mulattató* befejezi Kostökett, 's a' Kisfaludy-társaság által koszorúzott balladat ismétli.

Csató Pál.

Árverési jelentés.

A' nm. m. kir. udvari *Kamara*'rendeléséből Liptó vármegyében fekvő Hradek kamarai uradalom' királyi haszonvételei 1838iki november' 1jétől kezdve, egymás után következő három évre és pedig 1841ik évi october' utolsó napjáig, folyó 1838 majus' 14ikén reggeli 9 órakor Hradek uradalmi várban tartandó nyilványos árverés' utján a' többet igéröknek haszonbérbe fog adatni, és pedig: vendég és koresma-házakból:

1. A' *hradek-vári* koresmaház egy kis házi-kert' haszonvételével és 1080 □° szántófölddel.
2. A' *hradeki* réti-koresma Porubka' szomszédságban húsvágási szabadalommal, egy 150 □° kert', 720 □° rét' és 575 □° szántóföld' használval.
3. A' *hibéri* vendégfogadó húsvágási szabadalommal és saját italok' szabad kiméréssével (a' sert kivéve); továbbá 405 □° kert' 11 hold 634 □° szántóföld' és 23 hold 1134 □° rét' használval.
4. A' *verbicz-hasztaki* koresma húsvágási szabadalommal, 150 □° kert', 25 hold 450 □° szántóföld' és 15 hold 900 □° rét' használval.
5. A' *verbicz-zsihoki* koresma egy 720 □° kert' használval.
6. A' *vichodnai* vendégfogadó húsvágási szabadalommal és saját italok' szabad kiméréssével (a' sert kivéve). Továbbá 81 □° kert', 6 hold 962 □° szántóföld' és 26 hold 154 □° rét' használval.
7. A' *bielanszki* vendégfogadó húsvágási szabadalommal, saját italok' szabad kiméréssével (a' sert kivéve) és 37 hold telek' használásával.
8. A' *teplicskai* koresma húsvágási szabadalommal, saját italok', még a' sernek is szabad kiméréssével és 6 hold 1254 □° szántóföld', továbbá 1 hold 970 □° rét' haszavehetőségével.
9. A' *dovalovai* koresma, húsvágási szabadalommal, saját italok' szabad kiméréseivel (a' sert kivéve); 8 hold 904 □° szántóföld' és 13 hold 162 □° rét' használval.
10. A' *kokarai* koresma húsvágási szabadalommal, saját italok' szabad kiméréssével (a' sert kivéve), 803 □° kert' 13 hold 45 □° szántóföld', továbbá 10 hold 1132 □° rét' használhatásával.
11. A' *plostin-illanovai* koresma húsvágási szabadalommal, saját italok' szabad kiméréssével (a' sert kivéve) és ½ zsellérség' használval.

Malmok.

12. A' *hradeki* malom 4 kőre (de kötelezéssel, a' hradéki serház' számára való malátát ingyen őrlenei), 872 □° kert', és 3 hold 760 □° szántóföld' használásával.
13. A' *verbicai* 4 járató malom, két hold telek' használval.
14. A' *vichodnai* 3 járató malom posztókallóval együtt, 2 hold 812 □° kert', és 2 hold 1217 □° szántóföld' használval.
15. A' *teplicskai* három malom, mindenik egy kövel és egy posztókallóval, továbbá 812½ □° kert' használval.
16. A' *kokarai* 3 járató malom, posztókallóval és 4 hold kerttelek' használval.
17. A' *illanovai* 1 járató malom és 650 □° kert' élményével.
18. A' *király-lehotai* 3 járató malom 1 hold 1168 □° kert', továbbá 2 hold 133 □° rét' használval.

Havasi hegytájak:

19. *Prosztredna, Zadna, Hosskova, Zadne, Grunj.*
20. *Krizsna és Illina.*
21. *Hola-Sskalka, mászkó Palenicsa.*
22. *Tomanova, Javorova, Temné, Szmrecsini, Kopruvicsa és Pod Krivanyom.*
23. *Dusrova, Lapinova, Skutova és Holitsa.*
24. *Brezs mora.*
25. *Velki Bok és Misskova.*
26. *Uhoke-Polanj, Ticha, Kopruvicsa és Spanja.*
27. *Pauszka-Javorinka.*
28. *Orusnova és Kralova-Javornika.*
29. *Sivoka, a' királybegyen.*
30. *Schirokacsügytol Orlovig.*
31. *Oktovtól Kolesovaig.*
32. *Kolesovatól a' kubaljarki hegyormokig.*
33. *Temna hegytől Orusnovai völgyig.*

Mészárszéki szabadalmak:

34. *Verbicz* mezővárosban.
35. *Verbicz*-Hasztákban.

Halászat.

36. *Verbitzen a' Vág* folyóban.
37. *Vensztra és Belausko* patakokban.
38. *Bela és Dovalovcto* folyókban.
39. *Botsa és Maluszania* folyókban.

40. Végre a' hradeki serház, serfőzési szabadalommal, hozzá tartozandó konyha-és káposztás-kerttel, ugyszinte egy darab 2 holdas 1137 □° szántófölddel 6 esztendőre haszonbérbe fog adatni.

Bérleni szándékozók a' fennevezett napon a' hradeki várban bánatpénzzel jelenjenek meg; addig is az árverési feltételek vagy a' hradeki kamarai praefectoratusban vagy a' hradeki gazdasági tisztségnél megtudhatók.

Zsidók csak az országutaktól és uradalmi munkálaktól távol fekvő koresmák' és fogadók' kibérlésére bocsáttatnak. (1)

Jelentés a' hugykőnyavalyásokhoz.

Még nincs teljes éve, hogy a' hugykőmorzsolás' jótékony operatiója általam honunkba behozatott, 's mária számos kőben szenvedettek neki köszönik éltöket 's épségöket. Nem akarok ezen operatiomód' dicséretébe ereszkedni, mivel azt már orvosok 's nemorvosok elegen ismérik, a' meggyógyültak közül pedig, hogy a' szenvedő emberiséget e' részben felvilágositsák, többen hirdetik honi leveleinkben szerencsés meggyógyulásukat, mellyekből a' szomszéd tartományok' ujságaiba is átvételek. Hogy az operationak biztos nyilványosság adassék, az sok pesti orvos' jelenléjében végezteték, kik között néhányan a' legjelesebbek voltak, 's azt jelesnek és szerencsésnek találák. Tudatom tehát mindazon könyavalyásokkal, kik ezen vértelen operatión kereszttül akarnak esni, hogy a' most bekövetkező szép esztendőrészt használják, mert az illy kedvező időjárásnál a' szerencsés kimenetel' hihetősége még jóval nagyobb. Hol a' gőzhajó jár, az ezzel jövést nem ajánlhatom eléggé. — Mint eddig, ugy utóbb is teljes erővel rajta leszek, hogy ezen operationak, a' 19ik század' chirurgiája' diadalának, becsét megtartsam: szerencsés kimenetelt pedig annál inkább igérhetek, mivel jelenleg senki sem zuzott össze hugykőveket egész Németországban olly szerencsével, mint én Pesten. Záradékul még kényteleu vagyok egy itt-ott elterjedett hamis véleményt megczáfolni, mintha én nem foglalatoskodnám más kórokkal, mint kő-'s hugymőszerek' nyavalyával; sőt igen, mint orvosi helyzetemben kijelenti, az orvosi tudomány' egész mezején foglalatoskodom, 's hozzám folyamodhatni az orvosi 's operativa chirurgiához tartozó minden esetben.

A' bizodalmokkal engem megtisztelni akaró betegek igen jól teendik, ha előbb bérmentes levélben tudósitanak szándékokról, mellyre én orvosi véleményemet megirni igérem.

Ha betegeim attól tartanának, hogy a' budapesti nagy vizáradás' következésében szállást nem fognak kapni, igérem, hogy azt is eszközlendek ki számukra, csak ohajtásuk' előre kinyilatkoztatását kérem.

Pest, aprilisben. 1838. — *Ivánchich Victor*, orvoslás' és chirurgia' doctora, sz. kir. Pest város' tiszt. physicusa, főcsebész a' városi Rochus-kórházban 's gyakorló orvos Pesten. Ujvilág-utcza 552. szám a. (1)

A' nagyméltóságu magyar kir. udv. *Kincstár*' rendeletéből ezennel közhirré tétetik: hogy az ó-budai serfőzési jog, mellynek bérideje a' folyó 1838. évi majus hó' utóljával végződik, e' folyó évi majus' 12én az ó-budai kir. kamarai igazgatóság' cancelláriájában, nyilványos árverés' utján, a' legtöbbet igérőnek, három egymás után következő évre junius' 1iéi 1838. számitva, bérbe fog adatni.

A' bérleni szándékozók tehát a' fent nevezett napra és helyre, hol a' bérlet' feltételei is meglátthatók, szükséges bánatpénzzel ellátva, ezennel meghivatnak. Budán, aprilis' 4én 1838. (1)

Hirdetés.

A' nm. m. udvari Kamara' rendeléséből közhirré tétetik, hogy 5600 mázsa sónak Szegedről O-Gradiskára hajónlenszállitása végett folyó aprilis' 30ik napján Szegeden árverés fog tartatni; a' kikiáltási ár mázsájától 17 kros, az apadás pedig egy percentre határoztatott, a' többi árverési és szerződési feltételek a' budai kamarai számvevői hivatalnál és a' szegedi sóhivatalnál megtudhatók. Minden részt venni szándékozók ezennel meghivatnak, a' fennevezett napon reggeli 9 órakor az érintett sóhivatalnál megjelenni, vagy kepecsételt irásban szándékukat az árverés előtti napon benyujtani. (1)

A' nmélt. magyar kir. udv. *Kamara*' rendeléséből t. ns. Temes vármegyében fekvő Lobasincz kamarai helység f. é. május' 1sején Lippán az ottani kamar. igazgató-hivatalnál tartandó nyilványos árverés' utján, a' legtöbbet igérőnek 12 egymás után következő évre, ugyanecsak 1838iki május' 1jétől kezdve, haszonbérbe fog adatni. — A' bérleni iránok tehát az emlitett napon és helyen, 290 pengő for. bánatpénzzel ellátva, megjelenni ne terheltessenek. (1)

Megjelent: „A' BÖLCSELKEDŐ MAGYAR POLGÁR." Külön czimű (nemes, nemtelen) polgári helyzetünk fölötti philosophiai elmélkedés. Kornuk' szándékei' nézetéből irta *Csanto István*, bölcselk. tan. 'stb. tanitó a' rozsnyói p. lyceumban. Egész csinos külsőben ára 1 pengő f.; megrendelhető minden könyvárus által a' szerzőnél. (1)

Figyelmeztetés.

Kik „**Természet**" czimű folyóiratunkat, a' vele járó hangmüvekkel 's rajzokkal együtt, az első számtul fogva hiány nélkül ohajtják megkapni: méltóztassanak eziránt postán, vagy biztos alkalom által a' szerkesztő tulajdonosnál (Pesten kalap-utczai 79 számu Sztáhzában) előfizetési rendeléséket legfölebb folyó april. 20aig megtenni.

Pest, april. 1jén 1838.

(1) A' „*Természet.*" *szerkesztősége.*

Hivatal-keresés.

Alulirt, kinek számos jobbára gazdasági munkái ismeretesek a' t. cz. magyar közöségnek, gazdatiszti hivatalra ajánlkozik. Tudósitást ad a' Hazai 's külföldi Tudósitások' hivatala. Pesten, april. 9kén 1838.

(1) *Lencsés Antal.*

Jelentés és felszólítás.

Általesvén Pest városa azon rettenetes csapason, mellyet a' Dunának hirtelen való árja okozott, melly sok czer lakosokat csaknem mindenektől megfosztott, házaikat, házi eszközeiket vagy semmivé, vagy épen haszonvehetetlenekké tette 's koldulásra juttatta. Az isteni különös kegyes gondviselés 's abban való állhatatos bizodalmam, ámbátor házam' oldala bedőlt, többnyire szükséges ruháinkat, házi eszközeinket vagy a' viz elvitte, vagy haszonvehetetlenekké tette; az' Haza' javára általam 8 esztendeig igen nagy munkával és költséggel készitett Magy. Atlásnak tábkával és kőltséggel megmaradtak. Vajha a' t. cz. praenumerálói épségben megmaradtak. Vajha a' t. cz. praenumerans Urak, a' utólok lévő praenumeratio-pénzt az elküldött mappákért sietve beküldenék! hogy házamat a' meg következhető veszedelemtól mególtamazthatnám; mellyre nézve minden különös és magános érzékeny szivű, 's ezen Atlást megszerezni kivánó 's használni tudó személyeket is alázatosan kérek, hogy ezen megmaradt Atlásokból, a' legfiunamabb regalon 10 pengő, a' legfiunamabb velinen lévőamabb regalon 12 pengő ftokon mentül előbb megszerezni ket pedig 12 pengő ftokon mentül előbb megszerezni méltóztatnának. Vagynak czenkivül Magyarország' Magyarorsz. mappái 50 pengő xron.; angol irást tanitó könyv 40 ezüst kron; egy kenez iskolai aprább mappák a' tanuló ifjak' számára, egyenként 10 ezüst krjával sat. Vajha a' t. ns. Vármegyék' belső szivarbell érzéssel vevén az illyen szomoru körülálásokban a' haza' javára czuj'nyi áldozatot lévő hazafiainak illyenkő hazafiúi igyekezetét, ezen nagy Atlást a' t. ns. Vármegyék' számára megszerezni, 's azoknak Kiöltárjói a' tehetősebb Uraknak 's azok fiainak haszonvételére a' megszerzés végett szivesen ajánlani méltóztatnának! A' miért is midőn nagy alázatossággal esedezném, a' legmélyebb tisztelettel maradtam — a' nemes Haznak, t. ns. Vármegyéknek alázatos szolgája *Karacs* Ferencz, részmesiető és a' m. Atlas' kiadója.

Pesten mart. 28. 1838. A' József-városban, Üszutczában (Herbstgasse) 959. sz. a. (2)

Hirdetés.

A' nagymélt. magyar kir. udvari *Kincstár*' rendelése' következtében közhirré tétetik, hogy mivel Marmarosból szálatinai és hustyaházi sószállitó tisztségekttól Tárkányig, Tokajig, Perosszlóig és Szolnokig, három vagy hat egymást felvátó évek alatt, azaz 1839dik évtől 1841dik vagy 1842dik évig czaszaa 1839dik évtől 1841dik vagy 1842dik évig czaszaa 1839dik évtől 1841dik vagy 1842dik évig czaszaa